

Širokoj pedagoškoj javnosti u predškolskom odgoju – odgajateljima, stručnim suradnicima, roditeljima, nastavnicima na učiteljskim fakultetima – predajemo ovaj tematski broj časopisa 'Dijete, vrtić, obitelj' posvećen počecima institucionalnog predškolskog odgoja u našoj zemlji. Pedagoškim profesionalcima ovaj će broj pružiti pregled značajnijih priloga, a studentima ranog i predškolskog odgoja poučno štivo. O povijesnom razvoju institucijskog predškolskog odgoja u Hrvatskoj imamo tek oskudnu literaturu. Nedostaju studioznija istraživanja koja bi rasvijetlila brojna reformska kretanja u tom pedagoškom području.

Poznata je činjenica da je prvo dječje zabavište u Hrvatskoj osnovano 1869. godine u Zagrebu. Na tradicijama tog zabavišta danas djeluje Dječji vrtić 'Razlićak'. Od prvih ustanova do današnjih dana prijeđen je doista dugačak razvojni put, o čemu naša pedagoška javnost može i treba biti informirana.

Znanost koja nema svoje povijesti ne zaslužuje biti znanost. Riječi su to slavnog hrvatskog pedagoga Stjepana Basaričeka, izrečene na II. hrvatskoj učiteljskoj skupštini održanoj 1874. godine. U skladu s ovom izrekom i povijest institucijskog ranog i predškolskog odgoja zaslužuje da bude istražena, vrednovana i uvažena za gradnju nekih budućih koncepcija ranog i predškolskog odgoja.

Tematski broj našeg časopisa 'Dijete, vrtić, obitelj' zamišljen je kao pedagoški mozaik s izborom širokih tema koje sagledavaju neki od aspekata

institucijskog ranog i predškolskog odgoja. Prilozi istaknutih stručnjaka i znanstvenika osvjetljavaju pojedina uža područja. U ovom broju naći ćete i intervju s profesoricom Ankom Došen-Dobud, koju s pravom možemo smatrati reformatoricom predškolske pedagoške misli u našoj zemlji. Tu su prilozi o obrazovanju odgajatelja, prvim slikovnicama, programskim dokumentima... svemu onome što je prethodilo ranom i predškolskom odgoju kakav poznajemo danas.

Ovaj broj posvećujemo svim našim nekadašnjim zabavišnim učiteljicama, zabaviljama, skrbnicama male djece, polaznicama prvih odgajateljskih tečaja. Posvećujemo ga maturanticama zagrebačke Škole za odgajatelje, dugo vremena jedine kadrovske škole, nastavnica predškolskog odgoja koje su taj stručni naziv stekle na nekadašnjim pedagoškim akademijama, brojnim odgajateljicama predškolske djece, umirovljenima i sada aktivnima, koje su velikom ljubavlju odgajale ili još uvijek odgajaju našu djecu. Tematski broj posvećujemo i velikanima predškolske pedagoške misli u Hrvatskoj: Stjepanu Basaričeku koji je prvi ukazao na potrebu osnivanja dječjih zabavišta i o tome govorio na II. hrvatskoj učiteljskoj skupštini održanoj 1874. godine, Antunu Cuvaju, školskom nadzorniku i autoru knjige 'Rieč

o zabavištih' (1880) i Antoniji Cvijić, autorici poznate knjige 'Rukovod za zabavište' (1895.). Nadalje, posvećujemo ga uspomeni na Tatjanu Marinić i Stašu Jelić, snažnim i svestranim pedagoškim ličnostima, pedagoškim reformatoricama i velikim boricima za prava djece, kao i prvim nastavnicama stručnih predmeta u zagrebačkoj Školi za odgajatelje (Ljerki Babić, Stanki Fučkar, Aureliji Ivanković, Višnji Manasteriotti, Mileni Roller-Halačev i Zdenki Vegar). Posvećujemo ga i uspomeni na dr. sc. Zlatka Pregrada, profesora Filozofskog fakulteta u Zagrebu, koji je i s te pozicije pridonio afirmaciji predškolskog odgoja. Svatko od njih na svoj je osobit način pridonio boljitku institucijskog predškolskog odgoja. Na kraju se osobito zahvaljujemo i svim našim autorima i autoricama na doprinosu, a osobito Elizabeti Serdar i Štefki Batinić na svesrdnoj pomoći u izradi broja.

U sljedećem broju naći ćete različite priloge iz odgajateljske prakse. Naša gošća urednica je Višnja Vekić-Kljaić, odgajateljica mentorica iz Osijeka, velika zagovornica našeg časopisa i predana odgajateljica.

Do tada, s poštovanjem

mr. sc. Branimir Mendeš i Helena Burić

Branimir Mendeš Helena Burić

uvodnik